

Johann Gabriel Pries

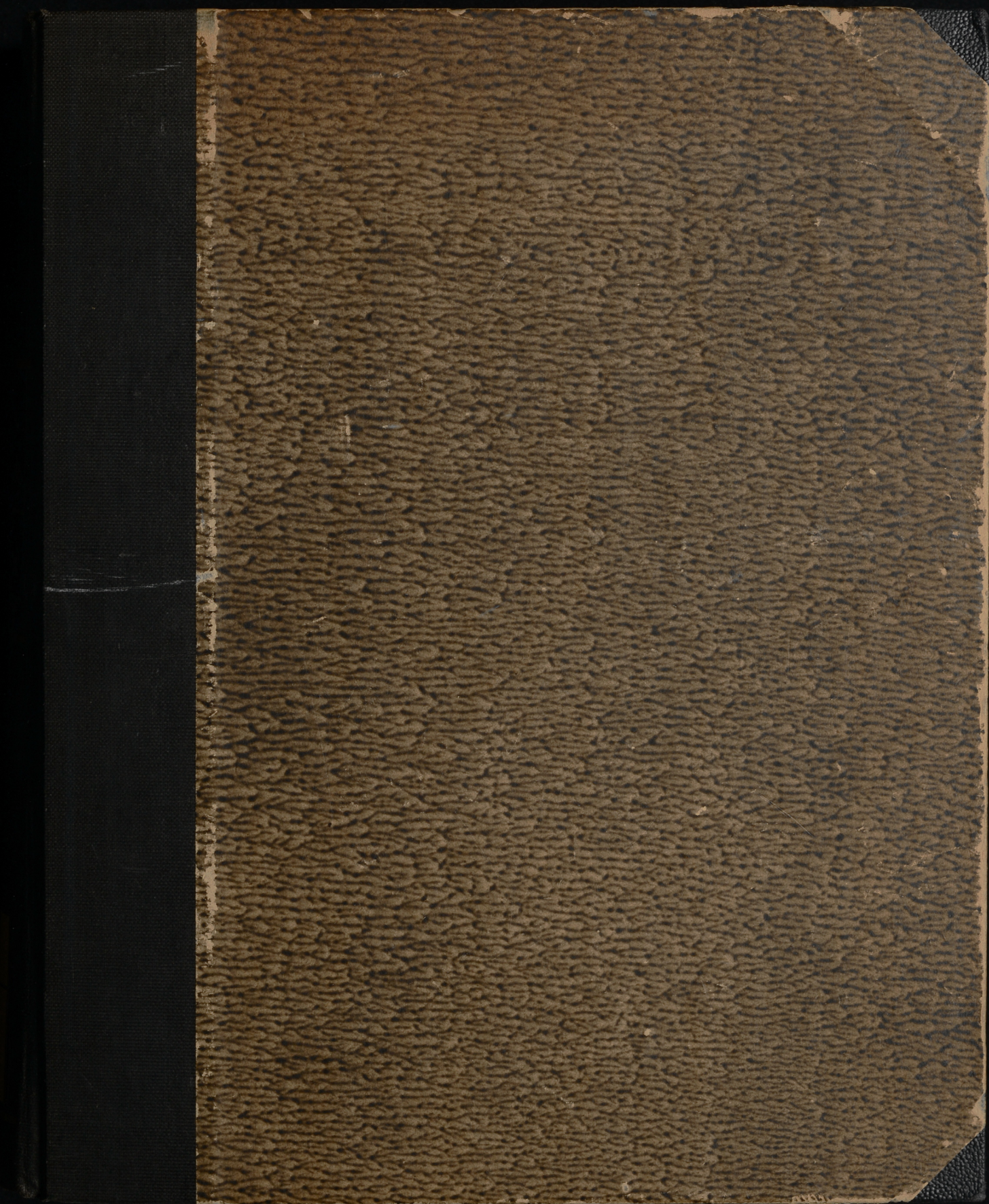
De Edda Islandica, Nec Vate Antiqvissima, Nec Divina : Pavca Praefatvs; Actvi Sollemni, Qvo ... Natalis ... Domini Friderici, Dvcis Regnantis Megapolitani ... die IX. Nov. A. R. S. MDCCLXXVII. Pvblica Pietate Celebrabitvr ...

Rostochii: Litteris Adlerianis, [1777]

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn881615897>

Druck Freier Zugang

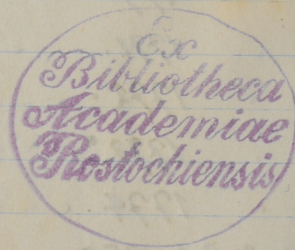

MK-9453.(2)

Inhalt:

- Progr. 2. Geburtstagsfeier des Landesfürst. 1754. m. Ath. Pries, Jon. XLII, 43.
- Progr. 2. Geburtstagsfeier des Landesfürsten 1755. m. Ath.: Pries, De div. leg. Mosaeic. praesentia.
- 1756 " " " " " " " " " "
1757. " " " " " " " " " "
1759. " " " " " " " " " "
1763. " " " " " " " " " "
- [1762 steht Mk. 55¹⁶.]
- zur Friedensfeier 1763. " " " " " " " " " "
- Geburtstagsf. d. 1764. " " " " " " " " " "
1765. " " " " " " " " " "
1766. " " " " " " " " " "
1767. " " " " " " " " " "
1768. " " " " " " " " " "
1769. " " " " " " " " " "
1770. " " " " " " " " " "
1771. " " " " " " " " " "
1772. " " " " " " " " " "
1773. " " " " " " " " " "
1774. " " " " " " " " " "
- Reformationsfest 31. Oct. 1775.
- Geburtstagsf. d. Landesherm 1775. " " " " " " " " " "
1776. " " " " " " " " " "
1777. " " " " " " " " " "
1778. " " " " " " " " " "
- Gedächtnisf. f. Herzog Friedrich 1785.
- Einführung d. Direkt. Fuchs. 1789. " " " " " " " " " "
- off. Schulprüfung 1789.
- Cantate 2. Lehrer. Einführung. 1789.
- 1792.
1793. (Winter)
1793. (Sommer) m. Ath.: Fuchs, Ex Evang. ostenditur, quomodo...
- 1796.

122
DE EDDA ISLANDICA,
NEC VATE ANTIQVISSIMA, NEC DIVINA,
PAVCA PRAEFATVS;

ACTVI SOLLEMNI,

QVO

GLORIOSISSIMVS NATALIS
SERENISSIMI DVCIS, PRINCIPIS, AC DOMINI,

DOMINI

FRIDERICI,

DVCIS REGNANTIS MEGAPOLITANI,
PRINCIPIS VETVSTAE GENTIS HENETAE, SVERINI,
AC RACEVRGI, COMITIS ITEM SVERINENSIS,
TERRARVM ROSTOCHII, AC STARGARDIAE
DYNASTAE,

DOMINI NOSTRI CLEMENTISSIMI,

IN AVDITORIO GYMNASII PRIMARIO

HORA IV. FINITIS SACRIS DIE IX. NOV. A. R. S. cl^o l^o ccclxxxvii.

PVBICA PIETATE CELEBRABITVR,

SPLENDIDISSIMAM

MAECENATVM ILLVSTRISSIMORVM, FAVTORVMQVE
GRAVISSIMORVM AMPLISSIMORVM

FREQVENTIAM,

QVO DECET HONORIS CVLTV,

CONCILIARE STVDET

M. IO. GABR. PRIES,

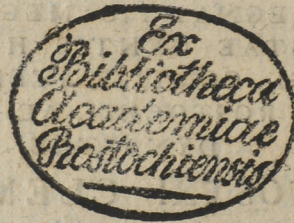
DVCALIS GYMNASII GÜSTROVIENSIS RECTOR.

ROSTOCHII,
LITTERIS ADLERIANIS.

1777

DE BODA STANDI
NEG. VATE
ACTVI SOLLEMMI
GLOEIOSISSIMVS NATALIS
SERENISSIMI DVCIS PRINCIPIS AC DOMINI
DOMINI
FRIEDRICH
DOMINI
IN AVDITORIO GYMNASII PRINARIO
NOTA IN QVANTA SACTIS DIE IX NOV. A. R. C. JOSEPHI
ETICA
MACCENATVM HAVSISIMVM. FAVTORVM
GRAVSSIMORVM AMISSIMVM
THEOETICVM
QVO DEET HONORIS CVLTA
GENITALI PRINCE
M. IO. GARR. PRINCE
ROSTOCK
LITTEARIS ADLARIAS

Expleuit tandem Vir S. R. et doctissimus, Iacobus Schimmelmannus, Borussorum Regis Confessorii, quod Stetini est, Assessor, desiderium illud, quod iniecerat omnibus antiquae Septentrionalis Theologiae Mythicae amantibus, quum ederet sub huius anni initium Eddam Islandicam, e Gothico sermone in Teutonicum translata. Quo gratus illud munus viris, huius Theologiae cognoscendae cupidis, esse debet: eo magis miramur, quod in commentariis publicis, qui de libris nouis referunt, quantum nos nouimus, huius non facta sit mentio. Nos itaque in libro hoc rarissimo, et perantiquo paucis enarrando, operam nostram fore non iniucundam putamus. 1)

De Eddae vocis origine, ipsis inter Septentrionis gentes Criticis incerta, et dubia, nihil monemus, hoc adiicientes, vocabulum matricem, atauiam, prosapiamque probabiliter signi-

- 1) Inter libros, qui raro apud nos inueniuntur, recte refertur a Vogtio in Catal: Historico-Critico p. 577. a Bruckero in Histor.-Critic. T. I. p. 326 seqq., a Baumgartio in Nachrichten von merkw. Büchern T. 3. p. 437. et a Morhofio in Polyh. T. II. L. I. C. I. p. 9. Consuli quoque possunt Mollerus in Isag. ad histor. Cimbr. P. II. p. 5. seqq. Beronius in dissert. de Eddis Island. Upsaliae 1735. editis, et Stephanus in notis vberioribus in Hist. Dan. Saxonis Grammatici. Quae recentiori aetate a Duumuiris Ihrio, et Schlozero de libri auctore, Sturlacsonio sunt disputata, ad nostram nondum perueniunt notitiam.

significare, eo quod vel mater, et atauia sit verborum rerumque copia, vnde tanquam ex thesauro Mythologico, vel cornucopiae poëticae veteres Rhythmistae fabulas et inuentiones hauserint. Errant igitur, qui Eddam feminae alicuius, scriptis illustris, nomen esse contendunt. 2)

Duplex vero exstat Edda, vetus et recentior. Illa adeo obscura et coniecturis est subiecta, vt ipsi poëtae Islandici eam non intelligant. Cuius rei causa facile concipitur ex fabularum antiquitate, ex historiae obscuritate, et litterarum Runarum interitu, et ex antiquorum, exorta seculo nono et decimo in his, plagam mundi septentrionalem spectantibus, populis, doctrinae christianae luce, monumentorum ruina. 3)

Sae-

2) Sunt, qui nomen Eddae inde repetunt, quia auiae et atauiae fabulis istis, quae in ea exponuntur, filiolos atque nepotes solari, eorumque animum placare soleant. Petrus Ioan-Resenius in praefat. ita hanc vocem explicat: Edda est ars ex antiquissimis ingeniosorum hominum fabellis (et) varie adinuensis rerum appellationibus, docens Noruagicam poësin vulgo obscuram, sapientibus auditu iucundam et artificiosam, exercere et exhibere, quae vti fons iugi veteres suggerit, et nouas semper gignit voces ad rem rhythmicam facientes omnibus insignibus Poëtis, qui illam dextre volunt scrutari. Vnde Edda ab edo, compono, meditor, nomen accepisse videtur. Has et consimiles fabulas prisci Rhythmistae in gratiam eorum composuerunt, qui sermonem poëticum discere cupiunt, copiamque verborum ex antiquis rerum nominibus sibi comparare annuntur, et obscurius editas et conditas intelligere volunt. Arngrinus Ionas in epist. ad Wormium scribit: Scalda est liber de arte poëtica Islandorum, qui est quasi praxis Eddae: vt Edda inuentionem, Scalda vsum vel artem adiunget, vid. Stephanus l. c. p. 15. Errorem, in quo versatus est Ioh. Lud. Hanemann, ac si Edda esset mulieris nomen, notauit Io. Mollerus in Homonymoscopia P. I. L. I. §. 5. p. 11. seqq.

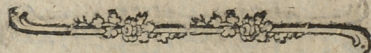
3) Sueci quum Christo nomen darent, a Pontificis R. legatis eo adducebantur, vt libros, runis litteris conscriptos, flammis delerent. Erant enim, sicuti omnis doctrinae et scientiae, ita illarum adeo rudes, et ignari, vt eas pro magicis, et praestigiosis haberent imagunculis. Vid. Verelius in Histor. Sueo Goth. l. 2. C. 7. Loccenii Antiq. Sueo-Goth. l. 2. C. 15. A plebe infima iam ante annuntiatam fidem et doctrinam Christi his litteris efficacia, prodigiis efficiendis sufficiens, attribuebatur, adeo, vt, si fides habenda est Stephanio l. c. p. 45, se ope illarum hostes necare, vrsos ac feras ligare, ventos et grandines concitare, imbres ciere, homines dementare, manes elicere, aliaque

Saemundo Sigfusonio, gente Islando, Pastori Paroeciae Odde, in parte Islandiae meridionali adscribitur haec Edda antiqua. Dicitur ille Frode, h. e. sapiens, eruditus, Polyhistor a doctrinae fama. A vero aberrant, qui Saemundum carmina, quae in ea leguntur, confinxisse credant. Hic enim, postquam ex Italia et Germania, ubi diuinae et humanae, qualis eo tempore in scholis tradebatur, sapientiae cognitione eius animus erat imbutus, domum redierat, carmina haec, excussis regnorum Daniae, Sueciae et Norwegiae monumentis historicis, collegit, et inde Eddam suam congeffit. Verisimile quoque est, eum narrationes, fabulas, et traditiones, a maioribus acceptas simul consuluisse. Natus est anno 1057, scripsisse vero circa annum 1114, et obiisse anno 1123 dicitur. 4)

Altera Edda, eaque recentior, congesta est ex antiquiore a Snorrone Sturlaesono, Islandiae Nomophylace (forsan magis placebit: Regis Vicario) an. Chr. 1215 sermone patrio, et in duas partes distincta, quarum prima fabulas Theologiae borealis mythicae septuaginta octo, altera Onomasticon Alphabetico-poëticum complectitur. Vtraque inter libros, manuscriptos, quum diu iacuisset, Petr. Io. Resenius, I. V. D. Ethices Prof. Publ. et Consul vrbis Hafniae anno 1665. (non vero 1664, vt nouissimus Editor contendit: colligimus hoc ex Baumgartii relationibus l. c.) hoc antiquitatis borealis monumentum cum orbe communicauit erudito, additis versionibus Stephani Olai, sacrorum ministri in Islandia Orientali, ac Magni Olai latinis, et Danica. Has

que incredibilia perpetrare posse, sibi persuaderent. Apud gentes vero hyperboreas, semper in bellis versantes, nullos fuisse rerum gestarum scriptores, inter eruditos satis constat. Loco eorum habebantur Scaldi, quos poëtas nos vocamus. Hi regibus in conuiujs, in militia, et pugna aderant, cantibusque fortissimorum virorum facinora depraedicabant, quae carmina postmodum memoriae tradebantur, sicque historia patria sine scriptis conseruabatur, vnde et fiebat, ut hi apud principes multum valerent auctoritate. Pluribus egit de his Fabian. Toernerus, eloquentiae apud Vpsalenses Professor, in diss. de Poësi Skaldorum Septentrionalium Vpsal. 1717.

- 4) Fuit in ea sententia Huetius de fab. Romanens. p. 98. Saemundum hasce Odas composuisse, cui reclamatione Gudmundus Andreae in Lexico Islandico p. 12. De vita et morte Saemundi scripsit Beronius, Vpsaliens. Prof. l. c.

Has Resenii editiones, aliasque, quas adfert p. 415, in consilium adhibuit Cl. Sch. quum Eddae Teutonicam translationem cogitaret. Vfus quoque est, si in indagando vero vocum significatu haereret, Gudmundi Andreae lexico Islandico, cui, si ita Viro Cl. visum fuisset, non sine multo fructu et commodo fortasse adiungi potuisset Illustr. Io. Iherii Glossarium Suio-Gothicum Vpsaliae 1769 editum. De versionis huius conditione iudicent viri eruditi, quibus est eius, ex qua facta est, linguae cognitio, et quibus ad bibliothecas istas regias, Vpsaliensem, et Hafniensem, ubi asseruantur vetustissimi manu consignati codices, aditus patet. Multam magnamque gloriam et famam polliceri potuisset suo auctori hoc opus immensi et frustranci nunc laboris; si, collectis inde variis Eddae lectionibus, loco annotationum suarum nullius plane pretii ex profanae, quoad eius fieri potuisset, minime vero ex sacrae historiae monumentis Eddam illustrasset, et tum linguae, in quam transtulit, puritati et elegantiae omnem nauasset operam et laborem. Voces Gothicae, quas vbique adpersit, variaeque interiectiones festinationi lectoris moram faciunt. Quare et dubium non est, quin Resenii editio latina, septem modo plagulis constans, in maiori pretio sit habenda, quam hoc non exiguae molis opus. Complectitur haec nouissima editio tres partes, quarum prima continet Voluspam, i. e. carmen sibyllinum (non sybillinum, haec enim est auctoris orthographia) de orbe terrarum condito, et eius interitu, altera Hauamaal, i. e. Odini doctrinam moralem, et Runa Capitula i. e. Odini magiam, et tertia denique nonnullas fabulas aniles de Thoro, eiusque rebus gestis. Quibus adiecit noster Cl. editor nonnullas Odas Principum ex seculo nono, decimo, et vndecimo, nimirum Regis Lodbrugii, Haquini, et Haraldi. Operae pretium non est, disquirere, vtrum plures, an pauciores partes omni aevo Eddam constituerint? Sed id modo disputabo, vtrum Semi, aut Abrahami aetate, adeoque ante Mosen sit consignata, simulque tradat doctrinas, a DEO ipso inspiratas, ac longe antiquiores, quam a Mose ad nostram peruenerint ecclesiam.

Eddam Islandicam esse ex antiquorum librorum numero nemo prudens vnquam dubitauit, aut dubitare potest, qui primum

7

primum superstitionis genus in solis, lunae, et ceterorum coeli fiderum cultu, unde et singuli dies septimanae apud boreales gentes nomen sunt sortiti, et diuino honore, viris de re publica bene et optime meritis etiam post mortem habito, positum fuisse, habet exploratum, et tum Eddae idola, Teutatem, Hesum, Odinum, Thorum, Friggam, quos Celtas, Gallos, aliosque populos summo honore prosequutos esse, eruditorum nemo ambigit, cum his comparat. 5) In eam tamen sententiam me adduci nunquam patior, ut eam tempora Mosis aut Abrahami, ac Semi, quid? quod artis scriptoriae inuentionem longe superare credam. Sunt admodum multa, quae mihi iniiciant scrupulum. Sed rem paucis expediam. Notatu id mihi dignum est, quod de litterarum Runarum efficacia et vi Edda loquatur. Vnde igitur probabit Vir doctissimus, iam Noae eiusque posterorum aetate has litteras fuisse in usu? Quis est, qui nesciat, quanta animorum contentione inter Rudbeckium, eiusque affectas, contendentes, quod omnis litteratura, ac religio gentilis ex Scandinavia ad ceteras gentes dimanauerit, et quod sedecim litterae, a Cadmo, inter Phoenices claro, in Graeciam adlatae, nisi Runae fuerint, et inter eruditos viros, qui Gothorum in Moesia Episcopum, Vlfphilam, quarto seculo post Christum natum florentem, has litteras inuenisse probauerint, superiori seculo sit dispu-

- 5) Antiqui Germani Septimanae diem primum et secundum a sole et luna Sunnentag, Maentag, tertium a Marte, cui iudicium esse datum credebant, nam vox Ding denotat iudicium, vnde Holtgeding, Fricgeding, quartum ab Odino seu Woden, vnde est Wodenstag, quintum a Thoro, tonitrua, et fulgura, ventos et imbres, ferentatemque instar Iouis gubernante, sextum a Frigga, apud Latinos Venere, et septimum a Saturno, Saterdag appellabant. De idolis Teutate, Heso, et reliquis, ex Tacito, Iulio Caesare, Diodoro, Lucano, et aliis testimonia adferunt Elias Schedius de Diis Germ. p. 108. seqq. Moshemius in Notis ad Cudworthi syst. intell. p. 546. Auctores d. Allg. Welth. Tom. XVI. p. 548. seqq. T. XVII. p. 173. seqq. Christ. Wilh. Beyerus in Suppl. ad istam hist. T. I. p. 53. Keysslerus de Diis veter. Celarum, Arnkiel in hist. Cimbr. Iac. Martinus in libr. la Religion de Gaulois, Siebr. Meyer v. Religions-Wesen der Teutsch, Lips. 1756. Dav. Franke in A, u, N, Meckl, P. I. p. 47.

disputatum? 6) Deinde sermonis genus, quo Edda est vsa, constat vocibus hibridis, v. g. Voluspa, quae ex Cl. auct. opinione composita sit ex Romanorum nomine voluntas, et Germanorum, spāhen, indagare, adeo, vt denotetur inuestigatio decretorum diuinorum de condendo mundo. Inueniuntur praeterea quam multae voces, quae sunt Hebraeae, Graecae, Romanae, Gothicae, Anglo-Saxonicae etc. originis. Vtrum id scribendi genus Semo, ac Abrahamo magis conueniat, an Islandico monacho, Saemundo Sigfusonio, qui seculo vndecimo, viris superstitionis plenis, quam solide eruditis fertiliori, vixerat, ego non dirimam. Omne suae paradoxae sententiae praesidium in eo se inuenisse putat noster Paraphrastes, quod Semi mentio multis Eddae locis iniiciatur. Quae vero est ista argumentatio? Logici praecipunt, ne fiat argumentatio, sicut a genere ad speciem, et ab hac ad rem singularem, nisi superior idea omnia sub se complectatur inferiora. Quid est, quod respondeat, si quis per hunc Semum, ipsum Saemundum, compendii causa ita scriptum, intelligendum arbitretur?

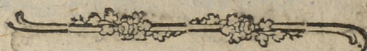
Nonnulla tandem de Eddae inspiratione sunt verba facienda. Rogat et iterum rogat quoscunque lectores, vt hanc rem cognoscant. Quare et ego spero, fore, vt meum dissensum non iniquo ferat animo. Libere hinc dicam, quod sentio. Quod Triangulum est, constans quatuor lateribus et tot angulis, id mihi esse videtur Mythologia, a DEO inspirata, nam fictio poëta-

- 6) Legantur de hac controuersia Memoires de la Republ. des lettres an. 1685. p. 49. Stiernhelmus in Praef. Glossarii Vlpila-Gothici, quod Holmiae an. 1671. vna cum Euangelis in 4to prodiit. Christ. Schoettgeni disert. Historico-Critica de antiquissimis linguae Germanicae monumentis Gothico-Theotiscis Starg. 1723. Heupelii disert. Historico-Philolog. de Vlpila, s. versione IV. Euangelistarum Gothica. Rudbeckius Atlant. T. I. C. 38. Verelius in Runographia Scandica Cap. III. et IV. Lundius diss. de Zamolxi, primo Getarum legislatore C. III. Addo hos, quorum auctor non notus est, versus:
- Moyse Hebraeas primas exarauit litteras.
 Mente Phoenices sagaci condiderunt Atticas.
 Quas Latini scriptitamus, edidit Nicofranta.
 Abraham Syras, et idem repperit Chaldaicas.
 Isis arte non minore protulit Aegyptias.
 Gulilas promisit Getarum, quas videmus, vltimas.

poëtarum, et diuina suggestio in vna eademque re sibi repugnant. Signa reuelationis sunt certa, clara, longe praestantiora, Deo eiusque virtutibus digniora, quae Theologiae fabulari minime conuenire, nos fateamur, est necesse. At hausta est Voluspa ex carmine quodam Sibyllino. Docet me quidem Io. Georg. Keyflerus, fatidicas mulieres fuisse inter Celtas, Druidas, aliasque gentes Septentrionales. Quem vero fugit, hoc hominum genus ex dolo, fraude, et fallaciis totum constare? Quam exigua, aut fere nulla apud viros prudentes inter Romanos Sibyllinis libris fuerit fides, discere nos possumus ex Ciceronis diuinatione Libr. II. C. 54. 7) Hanc Sibyllam si cum Mose, Davide, Iesaja, et N. T. diuinis scriptoribus contuleris; hi viri, licet a DEO ipso inspirati, omnium rerum sacrarum plane rudes et ignari fuisse videntur. Quare id optandum esse arbitramur, ut temporis iniuria illis Edda non sit erepta, ex qua ab hac virgine, tanquam magistra, ea, de quibus nunquam cogitarint, satis clare percipere potuissent. Nulla enim est in Theol. Dogm. tam sancta, abstrusa, et recondita doctrina, quam hic fabulator in fabulis Eddae, tamquam sub typis et umbris, latere non sibi et aliis persuadere cupiat, et vi sensus mystici, quem modo fingit, ex iis eruat. Honor et reuerentia, quam quisque Christi cultor, et in primis verbi diuini praeco, oraculis debet diuinis, impedit, quo minus de tribus in essentia diuina personis, de Christo, eiusque duabus naturis, de utroque N. T. Sacramento, et aliis doctrinis notrae

- 7) Hoc si est, inquit, in libris Sibyllinis, in quem hominem, in quod tempus est? Callide enim, qui illa composuit, perfecit, ut, quodcunque accidisset, praedictum videretur, hominum et temporum definitione sublata. Adhibuit etiam latebram obscuritatis, ut iidem versus alias in aliam rem posse accommodari viderentur. Laetantius in Instit. L. I. C. 6. Sibyllae vocem ita interpretatur: Omnes feminae vates Sibyllae sunt a veteribus nuncupatae, vel ab vnius Delphidis nomine, vel a Consiliis Deorum enuntiandis. Σιγῆς enim Deos non θεῶς, et consilium non βελήν, sed βουλὴν adpellabant aeolico genere, itaque Sibyllam dictam, quasi θεοβούλην. Sed βουλὴ non est graecae originis. Quare magis nobis arridet vocis origo ἐκ βυλλῶς, confectus, hinc βυλλῶν implere, adeo, ut sit virgo s. femina, Deo plena.

B

strae fidei, temere et inconsulte ad Eddam translatis, pluribus dicam. Adeat nunc quisque, historiam N. T. ecclesiasticam cognoscendi cupidus, hunc libellum, et discat ex eo, quaecunque res in conciliis, a Pontificibus Romanis, a Luthero, ab Imperatoribus Rom. et aliis imperii Germanici summis magistratibus, et Ducibus in ecclesia Christiana usque ad pacem Westphalicam bene ac male sint gestae. Ne vero in calumniae suspicionem veniam, pauca modo afferam exempla. Idolum Thori nostro Theologo ex ipsius praefatione huius libri est Christi imago, et id ea ex ratione: Quia Christus se esse *Θύραν*, Ioh. C. X. v. 1. testatur. Odinus quoque mox denotat apud ipsum DEUM supremum, mox Mortem, mox Adamum et, quod turpe est dictu, alterum Christum Rom. V, 14. seqq. p. 11. Locum Ies. LXIII, v. 1. interpretatus est minus recte de statu Christi exinanitionis et Actor. III, 15. satis impie applicat ad passiones et dolores, quos subiit Baldur, Thori frater. p. 16. Et quum haec scribendo librum iterum euoluam; incidi in Parab. XXIII. de Thori tentationibus p. 286. ubi de locorum Ioh. C. VI, 53. Ef. C. LIII. Ioh. C. XVI, 36. I. Cor. C. XI, 24. Luc. C. XIV, 2. I. Petr. I, 18. 19. adplicatione, eaque detestanda, mens mea plane stupet. O! magne interpretes! Historiam quoque ecclesiasticam non melius pertractat. Ipso Catone tristior risum vix tenebit, quando pag. 264. leget, equum nomine Sleipner, cui octo pedes erant, et quo Thorus, DEI nuntius, per orbem terrarum est vectus, siue Lutherum, doctrinae caelestis luce gentes collustraturum, siue Augustam Vindelicorum eam ob rem praesignificasse, quia utraque vox, Lutherus nempe, et Germanica: Augspurg, octo constat litteris. Et quae de Ioanna Papissa, et Suadelfara, equo sexu ambiguo inter marem et feminam p. 262. fabulatur, sunt inhonestae, et a Theologi dignitate alienae. Sed satis nugarum! quarum copia est immensa. Opponit Cl. Sch. nobis magnam, quae inter diuinas litteras, Eddamque intercedat, similitudinem. Quid inde praesidii peti possit, ego quidem non intelligo. Quaecunque enim res in orbe terrarum sunt eadem et diuersae, nec identitas semper est necessaria, sed fortuito haud raro accidit. Fingit Cl. Auctor simi-

similitudinem, vbi sapientissimus quisque nullam obseruat, Voluptate, ne desit exemplum, beati in Valhalla post exitum ex hac vita fruuntur. Qualis vero est ista oblectatio? ea, inquam, qualem ipsi Muhammedani somniant. 8) Si interpretandi ratio, quam sequitur, valeret: Ovidius in Cosmogenia, diuino Spiritu afflatus, cecinit, Virgilius in Ecloga quarta ad Pollionem de Christo est vaticinatus, et Iacobus Hugo recte fecit Homerum diuinum vatem. 9) Huic enim est Iason nomen Iesu, Minerva eiusdem diuina natura, Thetis Christi mater, quasi a Θεός et κτίζω, Adonis est Adonai, Iupiter idem ac Iehoua, Neptunus quasi Pneptunus a πνεύω spiro, spiritus S. Paris Pharisaeus, Cerberus diabolus, Stygius amnis infernus, Achillis hasta Christi crux, et sic ne leuissima quidem res in historia Christi seruatoris perpetientis commemoratur, quam ipse non satis clare in Homeri Iliade se legisse confidenter affirmat. Vberius hac de re scripsi, vt aequus rerum arbiter iudicet, quis plures ingenii abortus sit enixus, Homeri, an Eddae interpretes. Nos grauitate dolemus, quod vir tanti nominis ad diuinam fabulis conciliandam auctoritatem codice nostro sacro ita sit abusus, vt a nobis, licet inuitis, non possit excusari.

At reiectis his fabellis, id vel maxime agendum mihi adhuc restat, vt frequentem Auditorum confectum impetrem Oratoribus meis. Redit enim faustum illud sidus, illustreque et nouum ad bona quaeuis speranda signum tollitur Prouinciis Mecklenburgicis, et omnibus ciuibus, qui sua bona norunt, redit, inquam, dies nonus Nouembris, quo Sacra Natalicia

Opti-

8) Bartholinus de caussis contemptae a Danis mortis L. II. C. XII. p. 537. adfert haec Regis Lodbrocke, iam morti vicini verba; bibemus cereuissam breui ex concauis craniorum poculis in praestantis Odini domicilio. Et Sheringham de Anglorum gentis origine C. XIV. p. 336. scribit: Fert animus finire, inuitant me Dysae, quas ex Othini aula Orbinus mihi misit. Laetus cereuissam in summa sede bibam. Vitae elapsae sunt horae. Ridens morior. Non erubescit noster Sch. allegare hic locum Matth. XIX, 28. vid. Edda p. 170.

9) Edidit an. 1655. Romae veram historiam Romanam s. originem Latii vel Italiae ac Romanae vrbis, e tenebris longae vetustatis in lucem productam.

Optimi Principis ac Patris patriae, FRIDERICI, Ducis regnantis sunt concelebranda, nouaque vota nuncupanda. Publicae nostrae pietatis interpretes sunt nonnulli iuvenes egregii, et in spem patriae succrescentes, orationibus suis verba praeituri. In Cathedram ascendent

I. Andreas Frid. Tarnow, Güstrouienfis, Ciceronis verba in Orat. Philipp. II. C. 44: Caritate et beneuolentia ciuium septum oportet Principem, non armis, orat. latina interpretabitur.

II. Christian. Ioan. Frider. Düwel, Roggow-Mecklenburg. verba Virgilii Aeneid. Libr. V. vers. 733.

non me impia namque

Tartara habent tristesque umbrae, sed amoena piorum
Concila Elysiumque colo:

de futura Principum piorum felicitate carmine Latino exponet.

III. Ioan. Frider. Vosf, Garz-Mecklenb. vitam humanam esse fabulam, scenam mundum, actorem hominum quemlibet, mortales prope cunctos personatos, ex mente Palingenii oratione probabit Gallica,

IV. Hermann. Ernest. Ockell, Mistorff-Mecklenb. ex Claudiani verbis:

Fallitur egregio quisque sub principe credit
Seruitium, nunquam libertas gratior exstat
Quam sub Rege pio:

argumentum orationis repetet.

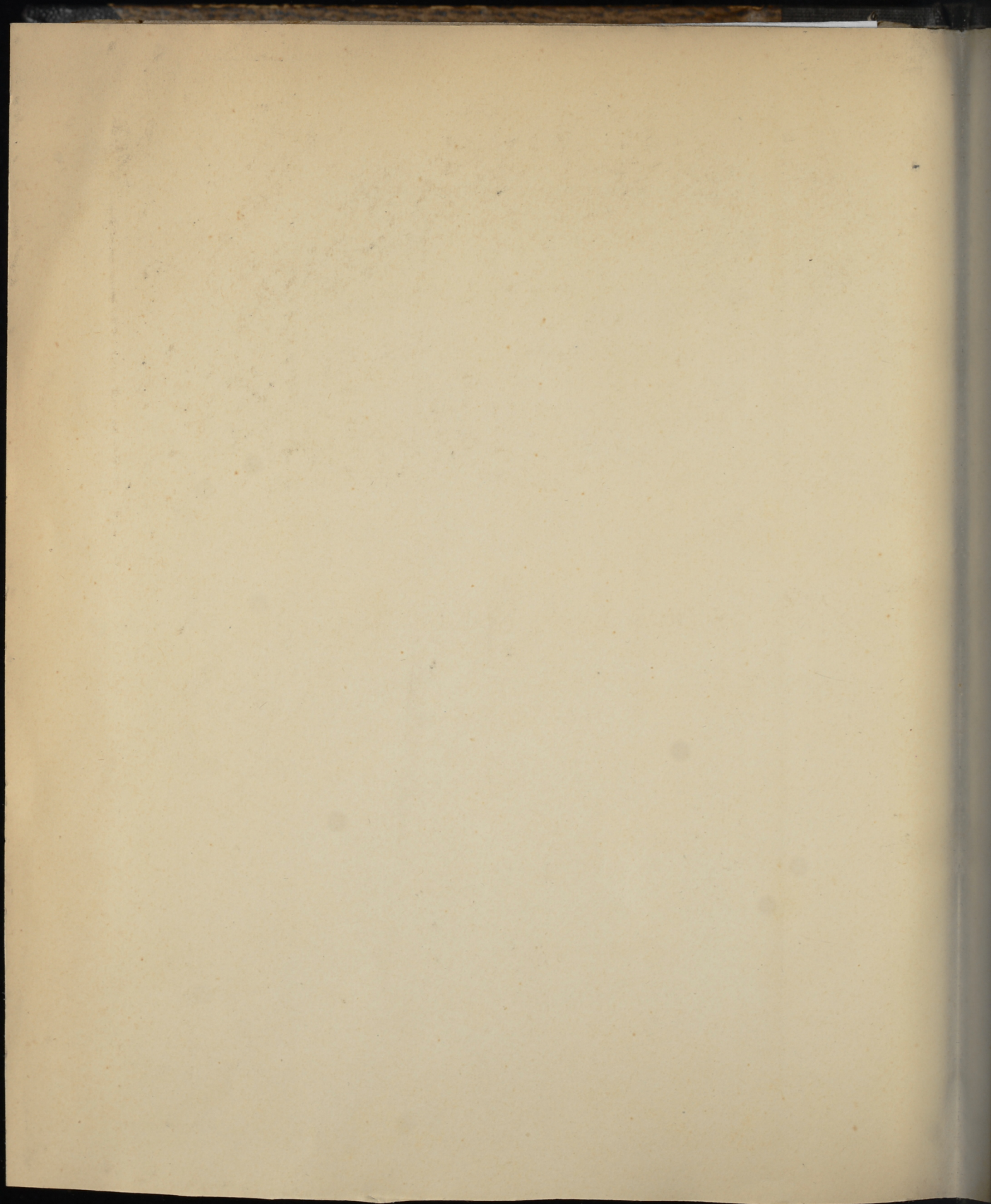
V. Ioach. Hermann. Frider. Hahn, Güstrouienfis, duce Horatio libr. III. Od. 2.

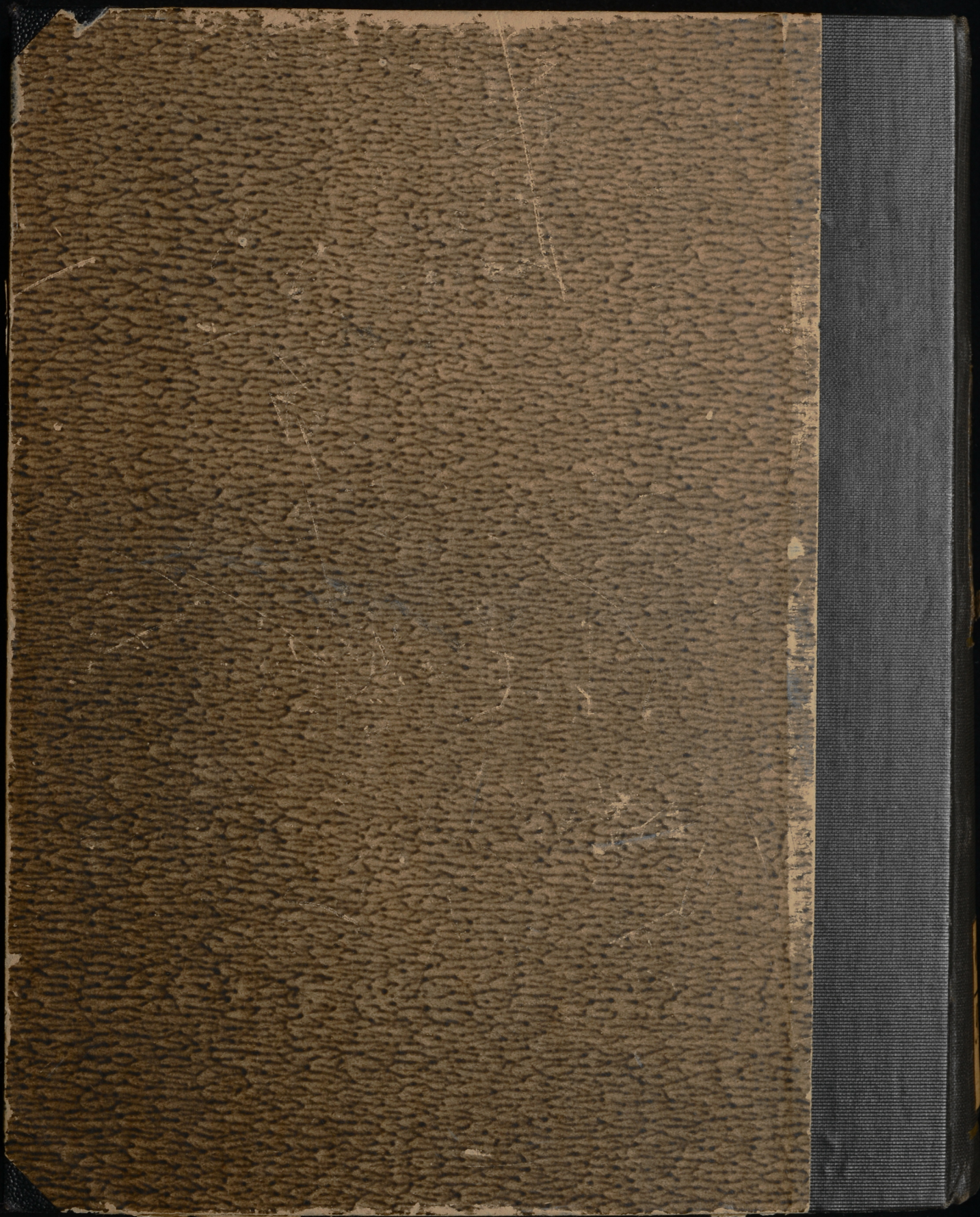
Virtus recludens immeritis mori

Caelum, negata tentat iter via:

carmen Teutonicum canet finietque precibus, ac Votis.

Impensae erga nos voluntatis argumentum nobis exoptatissimum erit frequens Eorum, qui nostrae pietati fauent, suaeque vota cum nostris precibus pro Ducis nostri Augustissimi salute, ac totius Domus Ducalis felicitate, et prosperitate coniungunt, confessus. P. P. Güstrouiae die VIII, Nouembr. A. R. M. S. clo Io CCLXXVII.

als auf den Staat seyn. Er wird einer zügellosen
heit, woraus Spaltungen, Sectirerey, Verfol-
d Kotten entspringen, mit sanftmüthigem Ernst
hun. Er weiß es, daß die Religion, die Christus
dem Staate gute Bürger, arbeitsame, aufrichtige,
ehrliebe und rechtschaffene Unterthanen verschaffet.
es, daß die so theuer erworbene Bekenntnißbücher
irche eine Schutzwehr unsrer Ruhe und Sicherheit
onsübungen sind. Er wird daher diese gegen alle
ngen in seinen Schutz nehmen. Dem Höchsten
! daß wir noch in so manchem Minister, von dessen
Weisheit und Klugheit die Wohlfahrt ganzer
abhänget, einen Freund Christi, der seiner Reli-
e macht, hochzuschätzen, das Glück und die Freude

dieser Betrachtung giebt mir die milde Stiftung,
thätige Gesinnung Sr. Excellenz des Hochwohl-
en Herrn, Herrn Christian Ulrich von Ke-

— — — gegen unsern Musentempel Gele-
Nach diesem Institut, welches dem Herrn Gehei-
zum unvergeßlichen Ruhm gereichen wird, soll das
t der Reformation des großen Luthers am 31sten
durch eine deutsche Rede, welche der Feyer dieses
maß ist, vor den öffentlichen Lehrstunden dem Höch-
Preise jährlich erneuert, und unter fleißige und ge-
schüler Bücher ausgetheilet werden. Keine Zeit
wohl mehr die Erneuerung dieser Wohlthaten, wel-
seiner Kirche erwiesen, als eben die gegenwärtige,
e von so vielen verkannt werden. Der Herr Ge-
th hatte im vorigen Jahre sein funfzigjähriges Amts-
auf einem seiner Rittergüter gefeyret, und war
n von dem Allerhöchsten mit vieler Munterkeit des
und Leibes gesegneten hohen Alter von einer zahl-
reichen